HADİS VERİTABANI

HADİS
VERİTABANI
HADİS ARAMA
DETAYLI ARAMA
HADİS KİTAPLARI
RÂVİLER
AÇIKLAMALAR
SENED ŞEMASI
DİĞER HADİSLER

Meridyen Derneği'nden
Uzun Soluklu Yeni Bir Proje

HADİS VERİTABANI

On yıldan bu yana Hz. Peygamber (sav)'in günümüz dünyasında doğru bir dille ve çağın etkin iletişim araçları kullanılarak anlatılması amacıyla çok yönlü uluslararası çalışmalar yürüten ve zamanla çeşitlenen faaliyetlerini 2017 yılı itibariyle kurduğu **Hadis ve Siyer Araştırmaları Merkezi** çatısı altında toplayan kurumumuz, bu kapsamda dijital platformlardaki akademik projelerine bir yenisini daha ekliyor. Uzun bir hazırlık süreci ve çok sayıda duayen isimle gerçekleştirilen istişareler sonucunda 2015 yılında başlangıç yapılan **Hadis Veritabanı Projesi** ile hem araştırmacıların hem halkın istifade edebileceği büyük ve kapsamlı bir çevirimiçi başvuru kaynağı hazırlanıyor.

100'ü aşkın uzman ismin katılımıyla yürütülen proje ile öncelikli olarak İslâmî ilimlerin klasik metodolojisinden ödün vermeden bugünün bilgi teknolojilerinin sunmuş olduğu imkânlar doğrultusunda sıhhatli bir bilgi edinme yöntemi kurgulanıp hadislerin güvenilir bir bağlamda ilgililerin istifadesine sunulması hedeflenmektedir.

Veritabanının algoritması planlanırken esas alınan en önemli husus ise hadisin bağlamından kopmasına yahut koparılmasına sebep olacak sâiklerin önüne geçmeyi sağlayacak şekilde konuyla ilgili tüm rivayetlerin ve âyetlerin kullanıcıya bir arada sunularak Allah Rasûlü'nün o konu hakkındaki nihai mesajının tecessüm ve tebârüz edeceği bir çerçeve inşa etmektir. Bu bakımdan rivayetlerin bağlamından koparılarak kullanılması suretiyle Hadis ve Sünnet'in tartışma konusuna dönüştürülmesi maksadına mâtuf kimi yaklaşımların yol açtığı karmaşanın da doğal olarak ortadan kalkacağı âşikârdır. Söz konusu algoritma aynı zamanda araştırmacılara büyük kolaylıklar sağlayacak ve normal şartlarda uzun mesai gerektiren taramalar birkaç dakika içerisinde yapılabilecektir. Böylelikle aynı zamanda yeni ilmî çalışmaların

Veritabanının algoritması planlanırken esas alınan en önemli husus ise hadisin bağlamından kopmasına yahut koparılmasına sebep olacak sâiklerin önüne geçmeyi sağlayacak şekilde konuyla ilgili tüm rivayetlerin ve âyetlerin kullanıcıya bir arada sunularak Allah Rasûlü'nün o konu hakkındaki nihai mesajının tecessüm ve tebârüz edeceği bir çerçeve inşa etmektir.

hazırlanmasına da zemin oluşturulacaktır.

Hadis Veritabanı Projesinin en özgün yönlerinden biri de tercüme safhası olacaktır. Arapça ve Hadis alanlarında uzman isimlerden oluşan bir tercüme ve tashih ekibi ile veritabanındaki rivayetler aşama aşama yeni baştan Türkçeye aktarılacaktır. Yapılan taramalarda kullanıcılar yukarıda belirtilen çerçeve dâhilinde hadislerin hem orijinallerine hem de Türkçe tercümelerine ulaşabilecektir.

Elinizdeki kitapçığın ileriki sayfalarında Hadis Veritabanı Projesinde nasıl bir bakış açısıyla yola çıkıldığına, hangi ilkeler doğrultusunda ve nasıl bir yöntemle arşivin oluşturulduğuna, nihai olarak araştırmacılar ve okurlara ne tür imkânların sunulacağına dair açıklamalar teferruatlarıyla mevcuttur. Bu vesileyle mesailerini Hadis Veritabanına adayan ilim insanlarımız ve çalışma arkadaşlarımız ile projeyi maddi-manevi yönlerden destekleyen tüm üye ve gönüllülerimize Meridyen Derneği olarak en kalbî duygularımızla şükranlarımızı arz ederiz.

O'nu anlamak ve anlatmak için...

Hadis Veritabanı Projesinin en özgün yönlerinden biri de tercüme safhası olacaktır. Arapça ve Hadis alanlarında uzman isimlerden oluşan bir tercüme ve tashih ekibi ile veritabanındaki rivayetler aşama aşama yeni baştan Türkçeye aktarılacaktır.

Hadis Veritabanında Neler var?

Proje ekibinde kimler var?

NEDEN HADİS VERİTABANI?

Hz. Peygamber (sav), kendisine vahyedilen âyetleri insanlara tebliğ etmiş, onların nasıl okunacağını, anlaşılacağını ve uygulanacağını da açıklayarak göstermiştir. Bu yükümlülüğü nedeniyle Yüce Mevla (cc), Hz. Peygamber'i âhirete inanan müminler için örnek kılmış, O'nun emirlerine itaati kendi emirlerine itaat olarak değerlendirmiş ve Rasûlüne tâbi olmanın da kendi sevgisini celbeden özel bir vasıf olduğunu açık bir şekilde vurgulamıştır. Ondan miras olarak, et ile tırnak ya da ruh ile beden ayrılmazlığıyla ifade edilebilecek Kitap ve Sünnet olmak üzere eşsiz bir hazine, ümmetine intikal etmiştir. Kitap, "Zikr'i biz indirdik, onu koruyacak olan da biziz" fehvâsınca Hz. Peygamber döneminde, hem ezberlenmiş hem de kayıt altına alınmak suretiyle korunmuştur.

Ruhunu Kur'ân'dan alan, dolayısıyla onun emir ve yasaklarının hayata nakşı olarak değerlendirilen Sünnet ve Hadis de hem indirilen Kitab'ın korunmasına katkı sağlamış hem de onun nasıl anlaşıldığını ve uygulandığını kayıt altına almak suretiyle tarihsel zemini sağlamlaş-

tırmıştır.

Sünnet, vahyi Hz. Peygamber'den öğrenen, uygulamasını onda gören ve onunla talimlerini gerçekleştiren ilk nesil sahabiler başta olmak üzere ümmetin uygulamasıyla neşvünemâ bulmuştur. Vahiy tarafından mayası oluşturulan Sünnet'in ilkeleri ve işaretleri ise hadis ya da rivayet ismiyle temel kaynaklarda yerlerini almış, medeniyetimizin kurucu metinlerinden biri olarak tarih boyunca ciddi bir rol üstlenmiştir. İslam âlimleri, edille-i şer'iyye olarak isimlendirdiğimiz diğer delil ve kaynakların yanı sıra bu hadislerden yola çıkarak ümmetin sorularına cevaplar vermişler, onlardaki eşsiz hikmetlerle insanlara nasihat etmişlerdir.

Medeniyete kurucu katkı sunan bu iki unsur, üretilen eserlerde de farklı formlarda yer almıştır. İslami ilimlerin başlıca dayanağı ve malzemesi olan bu iki şerefli mirasdan bilhassa hadisler bazen hat sanatının konusu olmuş, bazen de mimaride sembol veya kitâbe şeklinde karşımıza çıkmıştır. Diğer bir ifade ile söz konusu mirasın unsurları, vasıflarına uygun olarak gerekli yerlerde kullanılmış; dolayısıyla İslam fıkhı, medeniyeti, kültürü

ve geleneği bu eksen etrafında şekillenerek günümüze kadar gelmiştir.

Edille-i şer'iyyenin en önemli yapıtaşlarından biri olan Sünnet ve onun beyanı olan hadisler, dinî ilimlerin belkemiğini oluşturan ve bünyesini inşa eden metinlerden birisi olması hasebiyle, güvenilirliğini irdelemeyi kendisine konu alan metodoloji çalışmalarına muhatap olmuştur. Aynı zamanda tarih boyunca farklı algılama ve oluşumlar neticesinde, redde varan eleştirilerle de karşı karşıya kalmıştır.

Bütün bunlara rağmen hadisler, dine ve tarihe dair her iddiada delil veya şahit olarak kullanılmış ya da kullanım biçimine yapılan itiraz ve eleştirilerle de yine ana gündemi belirlemiştir. Bu metinlerin sahip olduğu dinî ve tarihî otorite ve oynadığı hayati rol, doğal olarak istismarcıların da ilgisini çekmiştir.

Bu durum, olumlu veya olumsuz bir şekilde günümüze de ziyadesiyle yansımış, dolayısıyla temel bilişim araçları olan internet ile yazılı, sosyal ya da görsel medyada hadisler en fazla tartışılan ya da tartışmanın aracı kılınan konu ve unsur haline gelmiştir. Bir tarafta hevesli

ama ehil olmayan kişilerin dinî tebliğin bir aracı olarak doğru ya da yanlış ayırımı yapmaksızın paylaştıkları hadisler; diğer tarafta ise çıkar, eleştiri ve istismar aracı olarak kullanılan rivayetler tedavüle sürülmekte, kopyala-yapıştır tekniği kullanılarak ve herhangi bir ilmî değerlendirmeden geçirilmeyerek paylaşılan gayr-ı sahih malumat, kartopunun çığa dönüşmesi gibi hızla ve kontrol edilemez biçimde çoğalarak Müslümanların gündemini işgal etmektedir. Bilgi kirliliğinin puslandırdığı ortamda dikkatsiz ve ilkesiz paylaşımlar esas ve doğru olanı bulmayı zorlaştırırken istismar amaçlı yaklaşımlar gerçeğe ulaşmaya çalışan, dindar ancak yeterli bilgisi olmayan takipçileri ikileme sokmaktadır. Hatta ideolojik bir perspektifle sahaya sürülen ve "Kur'ân İslam'ı", "Kur'ân'daki din" vb. adlarla servis edilen din ve dindarlık profilinde "hadisi tartışmak", hidayete ermenin, hatta "aydın ve popüler" olmanın temel aracı olarak kabul edilmektedir.

Ancak şurası bir gerçektir ki belirli bir düzen ve yapı içinde tasnif edilen hadis kaynakları, onların künhüne vakıf olunmadığı takdirde ilim adamları tarafından bile

kolaylıkla anlaşılması mümkün olmayan bir mahiyet arz eder. Bu durumda hadisler ve hadis kitapları hakkında kamuoyunda yaygınlaşan kafa karışıklığı da artık neredeyse tehlikeli bir biçimde kanıksanır hale gelmiştir.

İslamî ilimlerde söz söyleyen ya da araştırma yapan kitle açısından bu gelişmelere bakıldığında, arama motorları aracılığıyla elde edilen, maksada uygun rivayetlerle yetinme kolaycılığı ile usul eksikliği ve Arapça dil becerisindeki zaaflar nedeniyle sadece tercümeler üzerinden çıkarımda bulunma alışkanlığının yaygınlaşması, toplumun gerçek meselelerine çözüm üreten ve bilime katkı sağlayan eserlerin ortaya çıkmasının önünde ciddi bir engeldir. Bunların yanı sıra hadis kaynaklarının yapısı ve rivayetlerin doğası; Kur'ân'ın nüzûl süreci, söz ve uygulamada muhatapların özel durumu, nihai uygulama ve Hz. Peygamber'in genel söylemini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

Şurası bir gerçektir ki belirli bir düzen ve yapı içinde tasnif edilen hadis kaynakları, onların künhüne vakıf olunmadığı takdirde ilim adamları tarafından bile kolaylıkla anlaşılması mümkün olmayan bir mahiyet arz eder. Bu durumda hadisler ve hadis kitapları hakkında kamuoyunda yaygınlaşan kafa karışıklığı da artık neredeyse tehlikeli bir biçimde kanıksanır hale gelmiştir.

Hadis Kitaplarının Karakteristiği

Mütekaddimûn döneminde hadis kitapları ya rivayetlerin içerdiği konulara göre bir muhteva düzenlemesi yapılarak ya da hadisi rivayet eden sahabi veya müellifin hocası esas alınarak rivayetlerin sıralanması suretiyle yazılmaktaydı. Dolayısıyla birinci tarza göre yazılmış bir klasik hadis metni okunurken, bâbın tamamı ancak müellifin sistematiği içinde okunursa "esas söz" ortaya çıkarılabilmektedir. Burada, çoğu zaman bâb başlığına yansıyan, musannifin çıkarımı da önemli bir husus olarak görülmektedir.

Müsned veya mucem olarak isimlendirilen ikinci sistem ise sahabi râvinin hadisin bağlamı hakkındaki beyanlarının da topluca görülmesini sağlamakta, dolayısıyla görgü şahitlerinin beyanları bir araya getirildiğinde büyük resim daha kolay inşa edilebilmektedir. Farklı tespitleri mümkün kılan bu yapının, akademik bir titizlikle emek verildiği takdirde hadislerin anlaşılmasında önemli veriler barındırdığı söylenebilir.

Günümüzde Şamile, Cevâmiü'l-Kelim vb. programlar bütün rivayetlerin arasından sadece istenileni ortaya

Hadis kaynaklarının yapısı ve rivayetlerin doğası; Kur'ân'ın nüzûl süreci, söz ve uygulamada muhatapların özel durumu, nihai uygulama ve Hz. Peygamber'in genel söylemini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

çıkardığı için aranan bir rivayet orijinal bağlamından yoksun bırakılarak musannif tarafından yerleştirildiği bağlamından da dışarı çıkarılıp iyice evsizleştirilebilmektedir. Bu durum iyi niyetle bakıldığında savruk ve aşırı yorumun, aksi düşünüldüğünde ise istismarın önünü açmaktadır.

Günümüzde Şamile, Cevâmiü'l-Kelim vb. programlar bütün rivayetlerin arasından sadece istenileni ortaya çıkardığı için aranan bir rivayet orijinal bağlamından yoksun bırakılarak musannif tarafından yerleştirildiği bağlamından da dışarı çıkarılıp iyice evsizleştirilebilmektedir. Bu durum iyi niyetle bakıldığında savruk ve aşırı yorumun, aksi düşünüldüğünde ise istismarın önünü açmaktadır.

Rivayetlerin Doğası

Hz. Peygamber'in ağzından çıkan her sözün kelimesi kelimesine aynen muhafaza edilmek gibi bir zorunluluk bulunmaması, dolayısıyla bazen mealen yahut mânâ ile rivayet edilmiş olması hasebiyle, bir hadisin, ilk râvisi (sahabi) tarafından farklı şartlarda farklı formlarda söylenmiş olma ihtimali oldukça yüksektir. Bu sebeple rivayetlerin, sadece hadis imlâ meclislerinde talebelere dikte ettirilen formlarla gelmediği bilgisi, yani rivayetlerin eğitim, nasihat, vaaz ve irşad gibi farklı amaçlarla özetlendiği (ihtisar), parçalara ayrıldığı (takti), mânâ ya da mefhum olarak nakledildiği ve bu haliyle kayıtlara geçmiş olma ihtimali ve imkânı, en azından sorumluluk sahibi insanları ihtiyatlı hareket etmeye sevk etmelidir.

Hz. Peygamber tarafından gerçekleştirilen bir eylemin, olayın şahitleri tarafından farklı yönleri öne çıkarılarak ve farklı ifadelerle anlatılması kaçınılmazdır. Bu durumda özellikle "ale'l-ebvâb" yani hadisleri konularına göre tasnif eden eserlerde müelliflerin çıkarımına dikkat etmenin yanı sıra rivayetlerin bütün varyantlarıyla birlikte değerlendirilmesi, ilmî ve ahlaki sorumluluk gereğidir. O halde kullanıcıyı ilgili bâbda yer alan rivayetlerin bütününe bile vâkıf kılmayan, dolayısıyla araştırmacının o an için zihninde bulunan maksada uygun düşen rivayetle çıkarımda bulunmayı ve aksi görüşe işaret etmesi mümkün ilgili diğer rivayetleri görmezden gelmeyi teşvik eden arama motorlarının ve programların yararı ve kullanılma biçimi yeniden sorgulanmalıdır. Çünkü bu tür programlar, gerekli hassasiyet gösterilmediği takdirde, yapısı gereği parçacı bir bakış açısını zorunlu kılmaktadır.

Öte yandan yaygın olarak kullanılan bilgisayar programlarının çoğunda kitap ve baskı seçimi dikkatsiz yapıldığı için kaynak sorunu ortaya çıkmaktadır. Kopyala-yapıştır yöntemiyle bilginin arşivlenmesi, kontrol ya da tashih mekanizmasının bulunmaması gibi nedenlerden

Kullanıcıyı ilgili bâbda yer alan rivayetlerin bütününe bile vâkıf kılmayan, dolayısıyla araştırmacının o an için zihninde bulunan maksada uygun düşen rivayetle çıkarımda bulunmayı ve aksi görüşe işaret etmesi mümkün ilgili diğer rivayetleri görmezden gelmeyi teşvik eden arama motorlarının ve programların yararı ve kullanılma biçimi yeniden sorgulanmalıdır. Çünkü bu tür programlar, gerekli hassasiyet gösterilmediği takdirde, yapısı gereği parçacı bir bakış açısını zorunlu kılmaktadır.

ötürü rivayetin eksik olması ya da alakasız bir beyanın araya sıkışması gibi ciddi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu ve benzeri özel durumlar, kaynak bilincini güçlendirecek, doğru bilgiye erişme kolaylığı-imkânı sağlayacak, kasıtlı/kasıtsız çarpıtmaların önüne geçecek ve bu amaçla teknolojik imkânları da kullanacak bir çalışmayı gerekli kılmıştır. Hadis Veritabanı Projesi böylesine bir bakış açısı ve hassasiyetin ürünü olarak kurgulanmıştır.

Yaygın olarak kullanılan bilgisayar programlarının çoğunda kitap ve baskı seçimi dikkatsiz yapıldığı için kaynak sorunu ortaya çıkmaktadır. Kopyala-yapıştır yöntemiyle bilginin arşivlenmesi, kontrol ya da tashih mekanizmasının bulunmaması gibi nedenlerden ötürü rivayetin eksik olması ya da alakasız bir beyanın araya sıkışması gibi ciddi sorunlar ortaya çıkmaktadır.

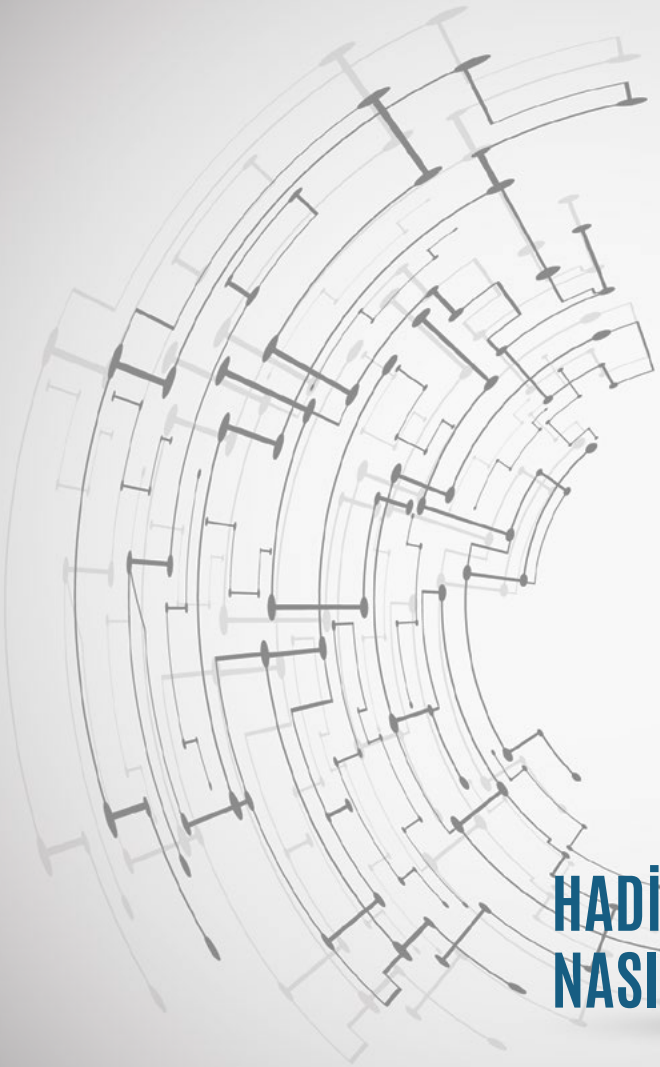

HADİS VERİTABANI NASIL OLUŞTURULDU?

Mevcut hadis arama motorlarının parçacı yapısı ve bu durumun ürettiği sorunlar dikkate alınarak çözüm üretme amacı doğrultusunda 60 akademisyen, 29 araştırma asistanı, 10 mütercim ve musahhih ile yazılımcılar, görsel tasarımcılar ve sekreterya çalışanlarının mesaisiyle yürütülen Hadis Veritabanı Projesinde:

• 267.400 adet rivayete ulaşan bir arşiv oluşturulmuştur.

• Hadis kitapları konusunda titiz bir çalışma yapılmış, tahkiki yapılan güvenilir bir baskı esas alınarak rivayetler kaynaklarıyla tek tek karşılaştırılma yoluna gidilmiş ve kitaba göre tespit edilen eksiklikler giderilmiştir.

• Âyetler ve hadisler mevzularına göre tasnif edilmiş ve 5.290 konu başlığı oluşturulmuştur.

• Hadislerin senedlerinde yer alan 10.668 râviden oluşan bir arşiv hazırlanmıştır.

• Hadislerin senedlerinde yer alan râvilerin ilişki ağını tespit edebilmek amacıyla dinamik bir modül oluşturulmuştur. Böylece bir kişinin bütün rivayetleri ya da bir konu ile ilgili rivayeti olan râviler, bir kavramı kullanan râviler vb. parametrelerle arama ve değerlendirme yapabilmenin önü açılmıştır. Dolayısıyla hoca-öğrenci, bölge-konu, râvi ve ilgilendiği konular, râvilerin rıhle ve hocaların yaşadıkları kültür havzalarının haritalarının çıkarılması sağlanacak, farklı verilerde temas edilen hususları tespit etmek suretiyle bilginin tarihsel bağlamının temâyüz etmesi mümkün olacaktır. Böylece Tefsir, Fıkıh, İslam Tarihi vb. alanlardaki boşlukları dolduracak, doğru anlamayı kolaylaştıracak ve sıhhat tespit çalışmalarına katkı sağlayacak bir çalışma ortaya çıkmıştır.

• Rivayetler uzmanlar tarafından tercüme edilmektedir.

• İzaha muhtaç olması durumunda rivayetin açıklaması yapılmaktadır.

• Konu ile ilgili Hz. Peygamber (sav)'in nihai söz ve söyleminin tespiti için çaba harcanmaktadır.

HADİS VERİTABANI HANGİ İMKÂNLARI SUNACAK?

Hadis Veritabanı Projesi kapsamında biri akademik ortamda kullanılacak ve diğeri ise kamuya açılacak olan iki farklı arayüzlü bir sistem geliştirilmiştir. Kullanıcılar Hadis Veritabanında şu fonksiyonlardan istifade edebilecektir:

I. Bir konuyla ilgili rivayetlerin tamamını yeni yapılacak tercümeleriyle birlikte görebilme

II. Bir konuyla ilgili bir râvinin bütün rivayetlerini yeni yapılacak tercümeleriyle birlikte görebilme

III. Araştırılan kavramların geçtiği rivayetleri bir arada görebilme

IV. Konu, kavram, Arapça veya Türkçe kelime araması; belirli kaynaklarda, şahıslarda, sıhhat düzeyinde vb. arama yapabilme gibi kapsamlı ve kullanışlı filtrelendirme.

V. Uzmanları tarafından yapılmış tercümenin yanında hâşiye mantığıyla gerekli açıklamaya ulaşma

VI. Konu esas alınarak sened şemasının çıkarılması imkânı

VII. Sıhhat durumuna göre konuyla ilgili rivayetleri sıralayabilme

VIII. Tüm bu sıralanan fonksiyonların bir arada kullanılması marifetiyle kompleks ve esnek filtreler oluşturup detaylı aramalar yapabilme

SİSTEME GİRİŞİ YAPILAN ESERLER

ESER ADI	MÜELLİF
Sahîh-i Buhârî	Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail b. İbrahim el-Cu'fî el-Buhârî
Sahîh-i Müslim	Ebû'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim el-Kuşeyrî
Sünen-i Tirmizî	Ebû Îsâ Muhammed b. Îsâ b. Sevre et-Tirmizî
Sünen-i İbn Mâce	Ebû Abdullah Muhammed b. Yezîd Mâce el-Kazvînî
Sünen-i Ebû Dâvûd	Ebû Dâvûd Süleyman b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezdî
Sünen-i Nesâî	Ebû Abdurrahman Ahmed b. Şuayb b. Alî en-Nesâî
el-Muvatta'	Ebû Abdullah Mâlik b. Enes b. Mâlik b. Ebû Âmir el-Asbahî el-Yemenî
el-Edebü'l-Müfred	Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail b. İbrahim el-Cu'fî el-Buhârî
es-Sünenü'l-Kübrâ	Ebû Abdurrahman Ahmed b. Şuayb b. Alî en-Nesâî
es-Sünenü'l-Kebîr	Ebû Bekr Ahmed b. Hüseyn b. Alî el-Beyhakî
Sünen-i Dârimî	Ebû Muhammed Abdullah b. Abdurrahman b. el-Fazl ed-Dârimî
Sünen-i Darekutnî	Ebû'l-Hasen Alî b. Ömer b. Ahmed ed-Darekutnî
Sünen-i Said b. Mansur	Ebû Osman Saîd b. Mansur b. Şu'be el-Horasânî
Ma'rifetü's-Sünen ve'l-âsâr	Ebû Bekr Ahmed b. Hüseyn b. Alî el-Beyhakî
Sahîh-i İbn Hibbân	Ebû Hâtîm Muhammed b. Hibbân b. Ahmed el-Büstî
Sahîh-i İbn Huzeyme	Ebû Bekr Muhammed b. İshâk b. Huzeyme es-Sülemî en-Nîsâbûrî
el-Müstedrek	Ebû Abdullah Muhammed b. Abdullah b. Muhammed el-Hâkim en-Nîsâbûrî
Müsned-i İmam Ahmed b. Hanbel	Ebû Abdullah Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî el-Mervezî

Müsned-i Humeydî	Ebû Bekr Abdullah b. ez-Zübeyr b. Îsâ el-Kureşî el-Humeydî
Bahrü'z-Zehhâr bi-Müsned-i Bezzâr	Ebû Bekr Ahmed b. Amr b. Abdulhâlık el-Bezzâr el-Basrî
Müsned-i Ebû Avâne	Ebû Avâne Ya'kūb b. İshâk b. İbrahim el-İsferâyînî
Müsned-i Ebû Ya'la	Ebû Ya'lâ Ahmed b. Alî b. el-Müsennâ et-Temîmî el-Mevsılî
Müsned-i Tayâlisî	Ebû Dâvûd Süleyman b. Dâvûd b. el-Cârûd et-Tayâlisî
Müsned-i İshâk b. Râhûye	Ebû Ya'kūb İshâk b. İbrahim b. Mahled et-Temîmî el-Hanzalî el-Mervezî
Müsned-i Rebî'	Ebû Amr er-Rebî' b. Habîb b. Amr el-Ezdî el-Ferâhîdî el-Basrî
Müsned-i İbn Ca'd	Ebû'l-Hasen Alî b. el-Ca'd el-Cevherî
Müntehab	Ebû Muhammed Abd b. Humeyd b. Nasr el-Kissî (el-Keşşî)
el-Mu'cemü'l-Kebîr	Ebû'l-Kāsım Müsnidü'd-dünyâ Süleyman b. Ahmed b. Eyyûb et-Taberânî
el-Musannef fi'l-Hadîs	Ebû Bekr Abdurrezzâk b. Hemmâm b. Nâfi' es-San'ânî el-Himyerî
eş-Şemâ'ilü'n-Nebeviyye	Ebû Îsâ Muhammed b. Îsâ b. Sevre et-Tirmizî
Müsned-i Zeyd	Ebû'l-Hüseyn Zeyd b. Alî Zeynelâbidîn b. el-Hüseyn b. Alî Ebû Tâlib el-Alevî el-Hâşimî el-Kureşî
el-Musannef fi'l-Ehâdîs ve'l-âsâr	Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed b. Ebû Şeybe İbrahim el-Absî el-Kûfî
Kitâbü't-Tabakāti'l-Kebîr	Ebû Abdullah Muhammed b. Sa'd Menî' el-Kâtib el-Hâşimî el-Basrî el-Bağdâdî

O'nu
Anlamak
ve
Anlatmak
için...